

LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA

Kalendarz rocznic 2014

STYCZEŃ

1.01. WILLIAM BUTLER YEATS

75. rocznica śmierci – 1939

Nagroda Nobla w 1923 r.

Poeta i dramaturg irlandzki. Urodził się 13.06.1865 r. Nagrodzony za „uduchowioną twórczość poetycką oddającą w najwyższej formie artystycznego ducha narodowego”. Utwory: *Dramaty, Poematy, Wędrowki Osjana, Wizja, Wyspy na jeziorze*.

LUTY

21.02. MICHAŁ ALEKSANDROWICZ SZOŁOCHOW

30. rocznica śmierci – 1984

Nagroda Nobla w 1965 r.

Prozaik i publicysta rosyjski. Urodził się 24.05.1965 r. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „siłę artystyczną i prawdziwość epopei o dońskim kozactwie w przełomowych dla Rosji czasach” Autor utworów: *Cichy Don, Los człowieka, Opowiadania znad Donu, Słowo o ojczyźnie, Zaorany ugór*.

MARZEC

25.03. FRÉDÉRIC MISTRAL

100. rocznica śmierci – 1914

Nagroda Nobla w 1904 r.

Pisarz i poeta prowansalski. Urodził się 8.09.1830 r. Nagrodzony literacką Nagrodą Nobla

za „świeżość i oryginalność utworów poetyckich, oddających prawdziwie ducha narodu”. W swoich utworach nawiązuje do kultury ludowej, starych legend i kronik. Autor epopei *Miréio* opowiadającej o religii, miłości i śmierci oraz autobiografii *Pamiętniki i opowieści. Moje początki*.

31.03. OKTAVIO PAZ

100. rocznica urodzin – 1914

Nagroda Nobla w 1990 r.

Poeta i eseista meksykański. Zmarł 19.04.1998 r. Uhonorowany Nagrodą Nobla za „namiętne piarstwo z szerokimi horyzontami, cechującymi się inteligencją emocjonalną i humanistyczną uczciwością”. Autor utworów: *Labirynt samotności, Lévi-Stauss albo nowa uczta Ezopa, Podpatrywanie Indii, Podwójny płomień: miłość i erotyzm, Poezje zebrane, Wciąż te same widzenia, Wokół kamienia słońca*.

KWIECIEŃ

13.04. SEAMUS HEANEY

75. rocznica urodzin – 1939

Nagroda Nobla w 1995 r.

Pisarz irlandzki. Nagrodzony za „dzieła o lirycznej piękności i etycznej głębi, które chwałą cuda dnia codziennego i żywią przeszłość”. Autor utworów: *44 [czterdzieści cztery] wiersze, Ciągnąc dalej: nowe wiersze 1991-1996, Kolejowe dzieci: wiersze*.

MAJ

05.05. MAURyce MAETERLING

65. rocznica śmierci – 1949

Nagroda Nobla w 1911 r.

Belgijski dramaturg, poeta i eseista. Urodził się 29.08.1862 r. Nagrodzony za „wielostronną działalność literacką, a w szczególności za utwory dramatyczne, wyróżniające się bogactwem wyobraźni i poetyką fantazją”. Autor utworów: *Czar duszy, Gość nieznany, Inteligencja kwiatów, Ślepcy, Śmierć, Wielka tajemnica, Życie mrówek, Życie przestrzeni, Życie termitów, Życie pszczół*.

06.05. HARRY MARTINSON

110. rocznica urodzin – 1904

Nagroda Nobla w 1974 r.

Powieściopisarz, poeta, dramaturg i malarz szwedzki. Zmarł 11.02.1978 r. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „twórczość, w której jest wszystko od kropli rosy po kosmos”. Autor utworów: *Droga do Klockirke, Losy i ludzie, Poezje wybrane*.

CZERWIEC

03.06. FRANS EMIL SILLANPÄÄ

50. rocznica śmierci – 1964

Nagroda Nobla w 1939 r.

Powieściopisarz i nowelista fiński. Urodził się 16.09.1888 r. Uhonorowany Nagrodą Nobla za głębokie przeniknięcie w życie fińskich chłopów i wyborne opisanie ich obyczajów i więzi z przyrodą. Autor powieści *Nabożna nędzka i Słońce życia*.

10.06. SIGRID UNSET

65. rocznica śmierci – 1949

Nagroda Nobla w 1928 r.

Norweska powieściopisarka i nowelistka. Urodziła się 20.05.1882 r. Wyróżniona Nagrodą Nobla za „niezapomniany opis skandynawskiego średniowiecza”. Autorka utworów: *Etapy I-II, Jenny, Krystyna, córka Lawransa* – powieściowy cykl historyczny

(*Wieniec, Żona i Krzyż*), *Legenda o królu Arturze i rycerzach Okrągłego Stołu, Madame Dorothea, Młodość, Norwescy święci, Olaf, syn Auduna* – powieściowy cykl historyczny, *Pani Marta Qulie, Propaganda katolicka, Szczęśliwy wiek, Wiga-Ljot i Wigdis*.

11.06. YASUMARI KAWABATA

115. rocznica urodzin – 1899

Nagroda Nobla w 1968 r.

Zmarł 16.04.1972 r. Prozaik i poeta japoński. Nagrodzony za „mistrzostwo pisarskie, które oddaje istotę japońskiej świadomości”. Autor utworów: *Dziennik szesnastolatka, Głos góry, Jezioro, Kraina Śniegu, Kryształowa fontanna, Oczy w chwili śmierci, Ozdoby emocjonalne, Pieśń liryczna, Piękno i smutek, Ptaki i zwierzęta, Śpiące piękności, Tancerka z Izu, Tysiąc żurawi*.

LIPIEC

11.07. PÄR LAGERKVIST

40. rocznica śmierci – 1974

Nagroda Nobla w 1951 r.

Poeta, prozaik, dramaturg i krytyk szwedzki. Uhonorowany Nagrodą Nobla za „siłę artystyczną i absolutną niezależność sądów”. Autor powieści: *Ludzie, Gość w rzeczywistości, Zawojowane życie, Barabasz*; opowieści metafizycznych: *Marianna, Pielgrzym, Sybilla, Ziemia święta*; dramatów: *Człowiek bez duszy, Dajcie ludziom żyć, Ostatni człowiek*.

12.07. PABLO NERUDA

110. rocznica urodzin – 1904

Nagroda Nobla w 1971 r.

Poeta chilijski. Zmarł 23.09.1973 r. Nagrodzony za „poezję, która z nadzwyczajną siłą, wyrażała los całego kontynentu”. Utwory: *Niech się zbudzi drwal, Oda do typografii, Pieśń powszechna, Poezje, Wyznaję, że żyłem*. W polskich przekładach m.in. wybory poezji: *Tam umarła śmierć, Winogrona i wiatr, Poezje wybrane*.

13.07. WOLE SOYINKA
80. rocznica urodzin – 1934
Nagroda Nobla w 1986 r.

Prozaik, poeta i dramaturg nigeryjski tworzący w języku angielskim. Nagrodzony za „kształtowanie dramatu istnienia w szerokiej perspektywie kulturowej i z poetyckim kolorytem”. Autor takich sztuk jak: *Cierpienia brata Jero*, *Mieszkańcy bagien*, *Mocna krew*, *Plan Kongiego*, *Szaleńcy i specjaliści* oraz powieści: *Czas pogardy*, *Interpretatorzy*; a także poezji wydanych m.in. w zbiorach: *Czółenko w krypcie*, *Idanre i inne wiersze*, *Kuranty ciszy*.

14.07. ISAAC BASHEVIS SINGER
110. rocznica urodzin – 1904
Nagroda Nobla w 1978 r.

Pisarz amerykański, piszący w języku jidysz. Zmarł 24.07.1991 r. Nagrodzony za „pełną uczucia sztukę prozatorską, która wyrastając z polsko-żydowskich tradycji kulturowych porusza jednocześnie odwieczne problemy”. Autor utworów takich jak: *Dwór*; *Kobieta*, *Król Pól*, *Mesjasz grzesznik*, *Na starość*, *Niewolnik*, *Rodzina Muszkatów*, *Spinoza z ulicy Rynkowej*, *Spuścizna*, *Szatan z Goraju*, *Szosza*, *Sztukmistrz z Lublina*, *Szumowiny*, *Śmierć Matuzalema i inne opowiadania*, *Urząd mojego ojca*, *Wrogowie*, *Zjawa*.

21.07. ERNEST HEMINGWAY
115. rocznica urodzin – 1899
Nagroda Nobla w 1954 r.

Prozaik amerykański. Zmarł 2.07.1961 r. Nagrodzony za utwór *Stary człowiek i morze*. Dzieła powszechnie znane, to m.in.: *49 opowiadań*, *Komu bije dzwon*, *Mieć i nie mieć*, *Pożegnanie z bronią*, *Rajski ogród*, *Ruchome święto*, *Słońce też wschodzi*, *Śmierć po południu*, *Śniegi Kilimandżaro*, *Za rzekę w cieniu drzew*, *Zielone Wzgórze Afryki*.

SIERPIEŃ

14.08. CZESŁAW MIŁOSZ
10. rocznica śmierci – 2004
Nagroda Nobla w 1980 r.

Polski prawnik, dyplomata, poeta, prozaik, eseista, historyk literatury i tłumacz. Urodził się 30.06.1911 r. Nagrodzony Literacką Nagrodą Nobla za całokształt twórczości. Życiorys, wypowiedzi o Czesławie Miłoszu, wywiady, recenzje, teksty, bibliografię dzieł oraz opracowań naukowych poświęconych jego osobie można znaleźć na oficjalnej stronie internetowej: www.milosz.pl.

14.08. ELIAS CANETTI
20. rocznica śmierci – 1994
Nagroda Nobla w 1981 r.

Austriacki poeta i dramaturg. Urodził się 25.07.1905 r. Nagrodzony za „utwory odznaczające się światopoglądowym bogactwem i siłą artystyczną”. Utwory: *Auto de fé*, *Głosy Marakeszu*, *Gra oczu*, *Masa i władza*, *Myśli*, *Ocalały język*, *Pochodnia w uchu*, *Prowincja ludzka: zapiski 1942-1972*, *Sumienie słów: eseje*.

PAŹDZIERNIK

11.10. KARL GJELLERUP
95. rocznica śmierci – 1919
Nagroda Nobla w 1917 r.

Urodził się 2.06.1857 r. Pisarz duński, tworzący także w języku niemieckim, twierdzi, że prawdziwe zrozumienie znaleźć może jedynie w Niemczech. Nagrodzony za „różnorodną twórczość poetycką i wzniosłe ideały”. Autor m.in. takich utworów jak: *Brunhilda*, *Minna*, *Młyn na Wzgórze*, *Pielgrzym Kamanita*, *Wędrowcy świata*.

12.10. ANATOLE FRANCE
90. rocznica śmierci – 1924
Nagroda Nobla w 1921 r.

Powieściopisarz i krytyk francuski. Urodził się 16.04.1844 r. Wyróżniony Literacką Nagrodą Nobla za „błyskotliwe osiągnięcia literackie wyróżniające się wykintnością stylu, głębokim humanizmem i prawdziwie galijskim temperamentem”. Autor m.in. utworów wydanych w Polsce: *Bogowie łakną krwi*, *Bunt aniołów*, *Historia komiczna*, *Gospoda pod Królową Gęsią Nóżką*, *Jokasta*, *Poglądy*

księdza Hieronima Coignard, *Wspomnienia mego przyjaciela, Zazulka, Zbrodnia Sylwestra Bonnard*.

19.10. MIGUEL ASTURIAS

115. rocznica urodzin – 1899

Nagroda Nobla w 1967 r.

Pisarz i poeta gwatemalski. Zmarł 9.06.1974 r. Nagrodę Nobla otrzymał za „wybitne osiągnięcia twórcze, u podłoża których leży zainteresowanie obyczajami i tradycją Indian Ameryki Łacińskiej”. W Polsce wydano jego utwory, m.in.: *Bolesny piątek, Legendy gwatemalskie, Niejaka Mulatka*.

22.10. DORIS LESSING

95. rocznica urodzin – 1919

Nagroda Nobla w 2007 r.

Pisarka brytyjska. W uzasadnieniu nagrody Królewska Szwedzka Akademia podała: „jest pisarką, której epicka proza pozostaje wyrazem kobiecych doświadczeń. Przedstawia je z pewnym dystansem, sceptycyzmem, ale też z ogniem i wizjonerską siłą”. Znane w Polsce powieści to: *Lato przed zmierzchem, Pamiętnik przetrwania, Piąte dziecko, Podróż Bena*.

LISTOPAD

09.11. IMRE KERTESZ

85. rocznica urodzin – 1929

Nagroda Nobla w 2002 r.

Pisarz i tłumacz węgierski żydowskiego pochodzenia. Przebywał w obozach koncentracyjnych Auschwitz-Birkenau i Buchenwald. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „powieści,

które przeciwstawiają osobiste doświadczenie jednostki wobec brutalnej bezstronności historii”. Polskie przekłady powieści: *Fiasco, Kadysz za nienarodzone dziecko, Los utracony* – to tzw. „trylogia ludzi bez losu”.

21.11. ANDRÉ GIDÉ

145. rocznica urodzin – 1869

Nagroda Nobla w 1947 r.

Pisarz francuski. Zmarł 19.02.1951 r. Nagrodzony Literacką Nagrodą Nobla za „głębokie i znakomite artystyczne utwory, w których ludzkie problemy przedstawione są z nieustraszonym umiłowaniem przyrody i głęboką przenikliwością psychologiczną”. Najważniejszymi dziełami jego twórczości są: *Ciasna brama, Dziennik, Falszerze, Immoralista i inne utwory, Jeżeli nie umiera ziarno, Lochy Watykanu, Symfonia pastoralna*.

GRUDZIEŃ

22.12. SAMUEL BECKETT

25. rocznica śmierci – 1989

Nagroda Nobla w 1969 r.

Irlandzki prozaik, dramaturg i eseista, tworzący w języku francuskim i angielskim. Urodził się 13.04.1906 r. Nagrodzony Nagrodą Nobla za to, że „w nowych dla dramatu i prozy formach ukazuje wzniosłość człowieka w jego skrajnym opustoszeniu”. Znane utwory pisarza to: *Czekając na Godot, Dzieła dramatyczne, Końcówka, Molloy, Nowele, Watt, Wierność przegranej*.

GRAŻYNA BILSKA

PiMBP w Kłodzku